

CODLEA, ZEIDEN, FEKETEHALOM (I)

Cînd copilul era copil¹ i s-a dat să scrie o compunere despre țara sa. Copilul nu-și cunoștea țara, nimeni nu poate scrie despre ceea ce nu cunoaște.

Țara mea era orașul Codlea. Care avea toate formele de relief – un munte, un rîu, lacuri, cîmpie, dealuri, văi și chiar movile. Doar marea îi lipsea, dar avea două lacuri. Păduri de brad și foioase. Geografie. Istorie? Fuseseră cîndva aici două cetăți, una lîngă biserica sașilor, o ruină acum, și alta undeva la poalele muntelui Măgura, cîteva pietroaie rămase, stînci, pe care le-am atins o singură dată, cînd am fost în drumeție cu cîtiva colegi de clasă și-am ajuns în vîrful muntelui, unde am dat de o poiană de ghiocci. Nu cred că aveam voie să mergem singuri prin pădure, aveam vreo zece ani. Eram cam șase sau șapte. Din fericire nu s-a întîmplat nimic rău, doar că una din fete și-a pierdut un cerceț de aur și-a început să plîngă în hohote și nu se mai oprea. Ne-am apucat să-l căutăm prin iarbă, deși era aiurea, îl pierduse poate prin pădure, dar am zis că poate căutatul o va liniști și, e de necrezut, dar cineva l-a găsit. Eu zic că ne însoțea un înger dacă am dat de cercețel ăla și dacă nu am căzut în nici o prăpastie. Cetățile fuseseră construite de teutoni, strămoșii sașilor sau așa ceva. Uite, sașii rezistaseră sute de ani și acum începeau să plece în Germania, unul după altul. O să povestim noi despre strămoșii lor teutoni, dacă n-o să mai rămînă nimeni – că plecau... de tot. Rămîneau românii, maghiarii și țigani. Ei n-aveau unde să se ducă. Maghiarii ar fi putut să plece în Ungaria, dar nu plecau. Primul sas pe care l-am întîlnit a fost preotul care stătea lîngă noi. Adică noi stăteam în curtea lui, undeva unde începea grădina lui de zarzavaturi. Era un om înalt, îmbrăcat într-o haină neagră și lungă, ca o rochie, ciudată. Nu era doar primul sas pe care-l vedeam, dar și primul preot. Nu știam cum se îmbracă preoții, așa că mi-a rămas în minte, mult timp, ca un bărbat neobișnuit. Și prima ungueroiacă întîlnită a fost Piroșka, o bătrînă care avea grijă de mine cînd ai mei erau plecați la serviciu. Nu mi-o amintesc pe Piroșka, dar e cu mine în cîteva fotografii.

Mare era muntele Măgura! Deschideai ambele brațe și depășea marginile. Dacă te uitai la un munte din depărtare, întindeai mîna și el putea fi cuprins în palmă. Măgura nu era departe, ca alți munți, astfel că, din casă, puteai ajunge la poalele ei într-o oră, poate mai puțin. Rîul Vulcănița avea culoarea indigo spre negru, apele lui erau otrăvite de fabrica de vopsele Colorom. Odată cineva a dorit să scape de viață și s-a aruncat în Vulcănița, l-a luat

Vulcănița, dar cică nu l-a înecat, de fapt, l-a otrăvit. Cine voia să scape de viață se putea duce la gară, spunea „mă duc să m-arunc la tren”, dar mai ziceau unii și „o să m-arunc în Vulcănița”. Nimeni nu se arunca în lacuri, deși ele chiar erau adînci. Dar acolo și-au găsit totuși sfîrșitul, fără să vrea, cîtiva. Așa sînt apele, și cele stătătoare, nu doar cele curgătoare, în ele nu sînt doar pești, e și ceva ce înghite vieți. Uneori, acel ceva se numește vîrtej. Dar copilul nu credea că e vorba doar de vîrtej.

Țara Codlea începea acolo unde se vedea sclipind în soare marea de sere, căsuțe de sticlă în care creșteau garoafe roșii și albe și galbene și mov și peștrițe pentru Florăriile Codlea și pentru export. Fiecare mare oraș din țară avea o florărie care se numea Florăria Codlea. Țara Codlea avea cîmpuri de grîu și cîmpuri în care creșteau cartofi, morcovi și sfeclă. Copilul a fost toamna un fel de sclav de plantații, dar i-a plăcut. În loc să înceapă școala în septembrie, începea în octombrie. Pînă atunci mergeam la strîns de morcovi și cartofi. Poate cel mai grozav din țară (din Țara Codlea) era ștrandul, unde veneau oameni de peste tot, chiar și de la București. Am fost acolo o singură dată, cînd ne-a luat cineva cu mașina mică. Noi n-aveam mașină mică, nimeni din blocul nostru n-avea, erau doar cîteva în tot cartierul. Numai la București sînt mașini multe. Poate și la Brașov. Dar pe șoseaua proaspăt reasfaltată treceau vara mașini cu case din Germania. Adică mașinile trăgeau după ele căsuțe, se numeau rulote. Copilul își imagina adesea viitorul într-o astfel de căsuță, oprită într-un loc sau altul din țara numită Codlea, dar poate și mai departe, în Germania sau în Africa. Treceau uneori căsuțele una după alta, în caravană. Turiști. Poposeau pe la cîte-o casă săsească. Nimeni nu vedea ce se întîmplă acolo din cauza porților mari, ardelenești, care ascund tot.

Țara Codlea era condusă de o doamnă, o săsoaică, se numea Margarete Krauss. Soțul ei repara televizoare. Era coleg cu mama. Mama dădea chitanțe oamenilor care veneau cu televizoarele lor stricate, ca să schimbe cîte o lampă. Lampa trebuia adusă de la București. Am văzut cum se schimbă lămpile, odată am pus mîna pe una, în casa verilor mei din altă țară, numită Oltenia. Lampa m-a zguduit tare, în gură mi-a rămas gust de cenușă, televizorul era în priză. Dar n-am zis nimic nimănui, mi-a fost frică, nu știi de ce. Mai tîrziu am înțeles ce mare noroc am avut.

¹ „Als das Kind Kind war” – așa începe filmul lui Wim Wenders, *Himmel über Berlin*, cu o poezie a lui Peter Handke care se numește *Lied Vom Kindsein (Cîntecul copilăriei)*.

The Road Again
(detaliu)

Țara Codlea avea două mari cartiere, de Nord și de Sud, legate de o stradă foarte lungă care se numea chiar Strada Lungă, paralelă cu Strada Laterală. Din tot orașul, strada mea preferată era una care lega Strada Lungă de Strada Laterală și care era făcută de sus pînă jos numai din trepte. Pentru că oboseam repede, mama mă lăsa să mă odihnesc un pic pe trepte. Îmi plăcea să mă uit la oameni cum urcă și cum coboară. De la noi pînă în Codlea Nord, mergînd pe Strada Lungă, de la Sere, trecînd pe lîngă blocuri, puteai să te oprești la cofetăria de lîngă Alimentara (unde găseai prăjitura Venus), la Cinematograful unde vedeam filme chiar și fără bilet, că ne lăsa tanti (sau nenea?) să intrăm dacă nu se umplea sala, așa că am plîns la Vandana de mai multe ori și am văzut filmul cu Veronica pînă am început să-l visez și noaptea. Mai departe venea chioșcul de înghețată, unde tot timpul se făcea o micuță coadă la înghețata Polar, care era de cinci feluri (de vanilie, de lapte, de cacao, de fructe roz și jumătate de cacao jumătate de vanilie), mai în față era Centrul de colectare, unde mergeam cu frati-meu cu plase de sticle și borcane adunate de prin cămară, pe care luam ceva bănuți cu care ne duceam așă la Alimentara, de unde cumpăram bomboane Vinga. Mai departe, Școala Generală nr. 2, școala mea, apoi treceam pe lîngă Fabrica Colorom, care umplea adesea aerul de fuioare de norișori colorați, otrăvitori, treceai Vulcănița pe un pod de lemn (tot timpul mi-era frică să nu se prăbușească cu mine), te uitai în jos la Vulcănița cea neagră și învolburată, treceai pe lîngă Stadion, unde chiar se juca fotbal, nu glumă, era gălăgie mare, cu urale, se făceau competiții sportive, iar de 23 august se umpleau tribunele și unii dintre noi eram puși să facem niște mo-dele din corpurile noastre îmbrăcate în haine de anumite culori, se vedeau de sus modelele, ca pe stadionul din București, dar nu așa ca acolo, doar o copie palidă. Dar iarna ne făceau patinoar la Stadion, uneori se intra cu bilet, dar de cele mai multe ori fără, că nu era nimeni la casă, mai ales spre seară. După Stadion, Primăria, apoi venea a doua cofetărie, de unde lua tata bomboane de ciocolată cu lichior. Pe partea cealaltă, Atelierul FOTO (unde era un fotograf care te punea să zîmbești pentru poză și zicea, ca să te faci să rîzi, „păsărică” – ce prost și nesuferit!), Atelierul de reparat televizoare, a doua Alimentară (la Metăr, îi zicea, cîndva fusese magazinul unui sas, Meter, probabil), Poșta, unde a lucrat mama (clădirea mea preferată dintre toate), Librăria cu jucării, dar și mai multe cărți și unde vindea tanti Hilde, cu care mergeam duminica la pădure, la Maial

(cu ea și cu domnul Gruber și cu cei doi băieți ai lor, pe care nu mai știu cum îi chema). Și alături era Biblioteca, acolo lucra tanti Melania, vecina noastră de la etajul 3, era soția domnului Ionescu, viitorul meu prof de franceză, cu care am luat și lecții de vioară, și mama lui Marius, care nu avea voie să se joace cu alți copii, dar putea să se uite pe tot felul de atlase cu mine și cu Dana. De la Bibliotecă mă întorceam cu cărți pe care le țineam în brațe, mergeam așa cît era de lungă Strada Lungă. Și mai încolo era restaurantul Gorunul, și-apoi bi-serica Evanghelică și casa unde am stat pînă să ne mutăm în cartierul Colorom, apoi Spitalul, unde m-am născut la 7 luni jumate. Și, mai departe, se ducea Strada Lungă pînă dincolo de Codlea Nord, pînă la Popas (ăsta era un restaurant cu terasă, de la el începea pădurea), de unde se pornea spre Ștrand.

Dar, cel mai important lucru, Țara Codlea era plină de copii. Ca toți copiii, dar și altfel. De pildă, într-o zi, un camion a adus două mormane de pietricele pentru repararea drumului care șerpuia printre blocuri. Drumul avea denivelări și gropi, cînd ploua se făceau băltoace la care priveam cu mult interes, pentru că acolo creșteau bancuri de peștișori mici, mici, care se numeau mormoloci. Copiii mai mari ne spuneau că din mormolocii ăia mici ies broaștele. „Prin metamorfoză”, zice un băiat mai mare, de care eram îndrăgostită. Nu înțeleg cuvîntul, dar îl rețin, îl caut în Dicționarul școlarului, dicționarul cu coperti galbene pe care tocmai mi-l cumpărase mama. Mergeam în fiecare dimineață să ne uităm cum cresc mormolocii din baltă, în speranța că o să prindem fazele metamorfozei. Apoi apa aia murdară se evaporă și nimeni nu știa ce se întîmplă cu mormolocii, doar că era plin de broscuțe pe sub frunzele uriașe de brusture... asta era cît se poate de clar. Asta era metamorfoza! Ascunsă și plină de mister. Într-o zi am luat fiecare dintre noi (eram o gașcă de copii între 5 și 10 ani, adunați de pe la toate blocurile, să fi fost vreo 10) cîte-o pungă din casă, le-am umplut cu pietriș și le-am risipit uniform pe tot drumul. Dacă n-am fi făcut-o noi, n-ar fi făcut-o nimeni, că mormanele alea au stat acolo cu săptămînilor pînă să ne vină nouă ideea să rezolvăm lucrurile. Așa au dispărut băltoacele. Și mormolocii. Uneori mă gîndeam la misterul mormolocilor. La diferența dintre copilăria broaștei și broască. Diferență de specie! Altă viață! Într-un fel, oamenii seamănă cu mormolocii și cu broaștele. Pe de altă parte, și oamenii au misterul lor. Și chiar orașele. Se schimbă, se... metamorfozează.